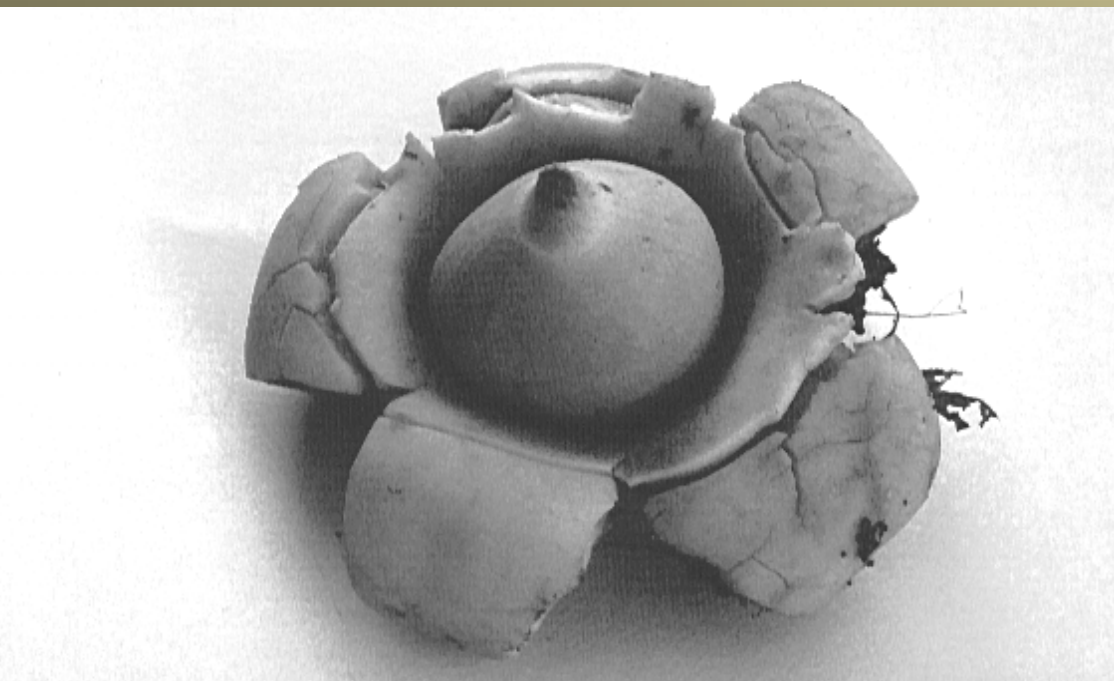

27ste jaargang, nummer 3 | September 2025

De Aardster

Paddenstoelenwerkgroep Westhoek

Inhoud

Bewonderenswaardig	57
Tussendoor-waarnemingen	58
Halmruitertje	60
Gestreept oorzwammetje	64
Excursie 19/07/2025	69
Excursie 23/08/2025	70
Excursie 06/09/2025	71
Excursie 20/09/2025	71
Lavasroest	72
Mush-Room's 4 ^{de} kwartaal 2025	76
Mush-Room's basic 4 ^{de} kwartaal 2025	76
Excursies 4 ^{de} kwartaal 2025	76

Bewonderenswaardig

De Westhoek herademt na een veel te lange, droge periode. De regen heeft goed gedaan. De gazons liggen er weer groen bij en de eerste paddestoelen komen, na maanden, her en der terug volop te voorschijn.

Tijdens de excursie in de Noordduinen te Koksijde (20/09/2025) was er op het eerste zicht weinig te bespeuren qua paddenstoelen. Even verderop in een ondiepe panne stonden tientallen paddenstoelen. Het bleken Krulzomen te zijn. Enkele exemplaren werden gecontroleerd met ammoniak op de hoed, wat meteen een groenverkleuring veroorzaakte: het was de Grote krulzoom (*Paxillus ammoniavirescens*). Er stonden meer dan 80 exemplaren!

Aan de rand van die panne, nabij Zwarte els (*Alnus glutinosa*), stonden ook nog acht exemplaren van de Elzenboleet (*Gyrodon lividus*). Een heel zelden gevonden soort bij ons.

Het is bewonderenswaardig dat de mycelia na enkele flinke regenbuien in een vrij korte tijd zo heftig reageren met het vormen van paddenstoelen.

Dat belooft voor de herfst... tot binnenkort.

Namens het bestuur van de PWW.
Pol Debaenst

Tussendoor-waarnemingen

Deelnemers: K. Crabbé, P. Debaenst, W. Laforce, H. Nottebaere, C. Van Den Broeck.

24/07/2025 | Tuinen van Annevoie, Rue des Jardins 37A, Anhée

Calocybe gambosa - Voorjaarspronkridder

Russula delica Fr.

Suillellus luridus - Netstelige heksenboleet

Trametes pubescens - Fluweelelfenbankje

Scleroderma areolatum - Kleine aardappelbovist

Gymnosporangium sabiniae - Peer-Jeneverbesroest

17/08/2025 | Lippensgoed-Bulskampveld, Beernem

Ganoderma australe– Dikrandtonderzwam C2.53.11

Erysiphe azaleae - Rhododendronmeeldauw

Seifertia azaleae - Rhododendronknopvreter

Scleroderma bovista - Kale aardappelbovist Fr.

04/09/2025 | TRP-zone, Adinkerke

Postia tephroleuca - Asgrauwe kaaszwam C0.57.31

Abortiporus biennis - Toefige labyrinthzwam

Lentinus tigrinus - Tijgertaaiplaat

06/09/2025 | Wegrand, Sundbyvägen 385, 471 72 Hjärteby, Zwe- **den**

Candolleomyces candolleanus - Bleke franjehoed

Pseudoboletus parasiticus - Kostgangersboleet

Russula mairei - Stevige braakrussula

Russula nigricans - Grofplaatrussula

Scleroderma citrinum - Gele aardappelbovist

Puccinia malvacearum - Kaasjeskruidroest

15/09/2025 | Pistelbos, Veurne

Crepidotus applanatus - Gestreept oorzwammetje D0.18.31

Strobilomyces strobilaceus - Geschubde boleet (foto p. 59)

Byssomerulius corium - Papierzwammetje

Radulomyces confluens - Ziekenhuisboomkorst

Podosphaera plantaginis - Smalle weegbreemeeldauw

Geschubde boleet
(*Strobilomyces strobilaceus*)

Er werden drie Geschubde boleten gevonden die duidelijk “overrijp” waren. De indringende geur was amper te harden. Als bewijs heb ik enkele foto’s genomen.

Het was geen optie om er herbariummateriaal van te houden. Na enkele pogingen werden noch basidiën noch sporen gevonden bij het microscopisch nazicht. Gezien de typische habitus met de schubbig-bultige hoed is verwarring met andere boletensoorten van bij ons uitgesloten.

Volgens Funbel is de Geschubde boleet zeer zeldzaam in Vlaanderen, behalve in Brabant met negen vindplaatsen. De soort is met telkens één vindplaats vermeld voor Oost- en West-Vlaanderen en is niet vermeld voor de provincies Antwerpen en Limburg.

Het Pistelbos heeft ons terug verrast. Eerder vonden we er enkele bij ons minder frequent voorkomende tot zeldzame soorten, zoals: het Bosstaalsteeltje (*Entoloma incarnatofuscescens*), de Stinkende wasplaat (*Hodophilus foetens*), de Dadelbruine brandplekbekerszwam (*Daleomyces petersii*), de Rode kelkzwam (*Sarcoscypha coccinea*) en de Witte kluifzwam (*Helvella crispa*).

Halmruitertje (*Marasmiellus vaillantii*)

W. Slosse, Olieslagerijstraat 53, Waardamme

Waardamme - Kampveld, 23/07/2025

Dat droge zomers niet bepaald interessant zijn op mycologisch vlak is een open deur intrappen. Maar ... als er zich enkele opeenvolgende regendagen manifesteren kan dit resulteren in een onverwachte paddenstoelenrevival. Vaak zijn dit dan soorten die in symbiose met bomen leven (*Russula*'s, *Boleten*, ...). Bij gunstige vochtomstandigheden kunnen echter ook wat strooiselafbrekers opduiken.

De periode van 14 tot 20 juli dit jaar was zo'n koeler, regenachtiger intermezzo na een korte hittegolf. De natuur herademde en paddenstoelen plopten enthousiast door bodem en strooisel heen.

Tijdens een korte wandeling door Kampveldbos (Waardamme) merkte ik langs bospaden meerdere exemplaren van de Berijpte russula (*Russula parazurea*) op in het gezelschap van Fluweelboleten. De Goudgele zwameter (*Hypomyces chrysospermus*) had reeds het gros van de Fluweelboleten geïnfecteerd. Wat dieper in de bosrand stootte ik op een eerste Roodbruine slanke amaniet (*Amanita fulva*). In de onmiddellijke omgeving trokken ook enkele kleine, witte paddenstoeltjes mijn aandacht. Ze priemden hun kopjes dwars door een mostapijt heen, aan de rand van een droog gevallen greppel. Ze groeiden op de basis van grassen.

Mijn eerste gedacht ging uit naar de Kleine breedplaatmycena (*Mycena speirea*) maar het kon evengoed een Schijnmycena (*Hemimycena*) betreffen. De tweekleurige steel zaaide grote twijfel. Bijgevolg ging een collectie de doos in voor nader onderzoek.

Macroscopisch reageerden steel en hoedje oranje-roestkleurig op Melzer. Pileocystiden ontbraken en de cheilocystiden waren gelobd-handvormig met dikke uitgroeisels. Na wat gesukkel en gesleutel kwam ik uiteindelijk terecht bij het geslacht *Marasmiellus*. Binnen dit genus sleutelde ik vlot naar Halmruitertje (*Marasmiellus vaillantii*).

Verwarring met het Takruitertje (*Marasmiellus ramealis*) is in het veld mogelijk. Microscopisch is deze soort wel makkelijk te onderscheiden door de diverticulate hyfen in de pileipellis.

Macroscopie:

- o Hoed: (grauw-)wit; doorsnede tot 9mm; gegolfd; licht hygroom; zonder papil; na enige tijd oranje-roestkleurig in Melzer
- o Lamellen: wit; L = 14-16; goed ontwikkeld tot aan hoedrand lopend; meerdere gevorkt; met tand aflopend
- o Steel: vuilwit met basaal 1/3 roestkleurig; tot 16mm; doorsnede max 1mm; hol; fijn berijpt; zonder ankerhyfen of schijfje; onmiddellijk oranje-roestkleurig in Melzer

Microscopie:

- o Sporen: (7.4) 8.5 - 9.3 (10.1) × (2.5) 2.8 - 3.3 (3.5) µm
- o Q = (2.4) 2.7 - 3.2 (3.3) ; N = 15
- o Me = 8.9 × 3.1 µm ; Qe = 2.9; inamyloïd
- o Basidia met gespen; 4-sporig (dominant) en 2-sporig (!); sommige doorgroeiend waardoor de indruk ontstond te maken te hebben met cheilo's met uitgroeisels
- o Cheilocystiden: veelvormig, coralloïd; handvormig met dikke, knolige uitgroeisels
- o Pleurocystiden: niet opgemerkt
- o Pileocystiden: niet opgemerkt
- o Pileipellishyfen glad zonder diverticulate elementen en vaak met zebra-achtige gebandeerde incrustaties
- o Caulocystiden: spits cilindrisch; vele relatief dikwandig
- o Gespen overal aanwezig

Ecologie:

Het Halmruitertje groeit saprotroof op diverse substraten gaande van bladeren, ruwe humus, twijgjes tot resten van kruidachtige planten. Deze zwam vertoont een voorkeur voor monocotylen. Uiterst zelden wordt het op naaldhout waargenomen. Vaak situeren vindplaatsen zich in vochtige (natte), eerder voedselrijke omgevingen.

Fenologie:

De paddenstoel vertoont zich vanaf begin juni tot november, of het begin van de vorstdagen. De hoogste aantallen waarnemingen in België situeren zich in de maanden augustus en september (2010-2025).

Verspreiding:

Het Halmruitertje is, volgens de literatuur, een algemeen voorkomend paddenstoeltje.

Lenaerts (2004) geeft de soort een trendcijfer van 2,39 wat staat voor een toename aan Limburgse waarnemingen sinds 1992. Frequentiecode AA.

In Steemans (2011) krijgt de soort dan weer een trendcijfer van 0.94 wat betekent dat er in Vlaams-Brabant en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een lichte afname in waarnemingen sinds 2000 is vastgesteld. Frequentiecode A

⇒ Waarnemingen.be, periode 08/2015-08/2025 (enkel gevalideerde waarnemingen):

2015 was het jaar met het hoogste aantal waarnemingen. Sinds dat jaar nemen de waarnemingen stelselmatig af terwijl het aantal waarnemers ongeveer gestaag blijft. In 2024 bedraagt het aantal waarnemingen nog slechts 5.5% tov die van 2015!

Voor West-Vlaanderen staan in die periode slechts 5 waarnemingen geregistreerd: Zillebeke (2016 & 2018), Elverdinge (2017), Eernegem (2021) en Koekelare (2022).

⇒ Funbel, 08/2015-08/2025:

Over de 189 registraties van het Halmruitertje stellen we ook hier een neerwaartse trend vast. Topjaar is 2017 met 33 registraties; dieptepunt 2020 met slechts 5 registraties. Het zou interessant zijn om de trends te vergelijken met de vochthuishouding in de Vlaamse bossen. 2020 staat bv. gekend als het droogste jaar sinds de metingen, 2022 als 2de droogste jaar, 2024 als natste jaar.

In de Funbel database staan voor hoger vermelde periode 10 West-Vlaamse registraties, vnl. rond het Brugse (waarnemerseffect). Hier van is één waarneming uit Kampveld, Waardamme (2017).

⇒ Database Paddenstoelenwerkgroep Westhoek (PWW) 1994-2023:

7 registraties vanaf 2001 tot 2023, op Vladslo na alle waarnemingen uit duingebieden in Adinkerke, De Panne, Koksijde en Oostduinkerke.

⇒ Op de Nederlandse Rode Lijst 2008: thans niet bedreigd.

⇒ Op de Rode Lijst van enkele groepen paddenstoelen (macrofungi) van Vlaanderen: momenteel niet bedreigd.

Conclusie:

Hoewel het Halmruitertje in de literatuur steevast als algemeen voorkomend wordt bestempeld valt het aantal waarnemingen tegen.

Oorzaken hiervan kunnen divers zijn: mogelijks kortlevende soort, onopvallend habitus, vochtgevoelige soort, mogelijke verwarring met het Takruitertje, enz.

Een nader onderzoek waard?

Het Halmruitertje (*Marasmiellus vaillantii*) (Foto : W. Slosse)

Literatuur:

- Antonín V., Noordeloos M.E. (2010). A monograph of marasmioid and collybioid fungi in Europe.
- Arnolds, E. et al. (2015). Ecologische Atlas van Paddenstoelen in Drenthe.
- Knudsen, H. & Vesterholt, J. (2018). Funga Nordica.
- Thomas Læssøe & Jens H. Petersen (2019). Fungi of Temperate Europe.
- Lenaerts, L et al. (2004). Atlas paddenstoelen in Limburg.
- Steemans, R. et al. (2011). Paddenstoelen in Vlaams-Brabant en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 1980-2009.

Websites:

- Waarnemigen.be

Gestreept oorzwammetje (*Crepidotus applanatus* var. *applanatus*)

W. Slosse, Olieslagerijstraat 53, Waardamme

Waardamme – Kampveld, 05/08/2025

Tijdens de voorbereiding van een geleide herfstwandeling in Kampveldbos te Waardamme stootte ik op een rottende, liggende Beukenstam. In de verte had ik er al wat witte paddenstoeltjes op gemerkt die van nabij duidelijk pleurotoïd waren. Bleke, relatief grote ongesteelde hoedjes met de lamellen vrij dicht opeen: Bleke oesterzwammen (*Pleurotus pulmonarius*) veronderstelde ik. Deze soort kom je wel eens vaker tegen na zomerse regendagen.

Mijn zesde zintuig gaf me echter een por in de zij: meenemen en microscopisch nazien. Een collectie verdween in de verzameldoos.

Onder de microscoop bleken de sporen bolvormig en geornamenteerd en macroscopisch geurde de paddenstoel gewoon fungoïd. Bleke oesterzwammen geuren, volgens de meeste literatuur, eerder wat anijsachtig en hebben cilindrische sporen. Dus Oesterzwam uitgeslo-

ten. In de Funga Nordica sleutelde ik vanaf *Crepidotus*, het genus dat mij het dichtst bij leek. Vlot kwam ik bij het Gestreept oorzwammetje (*Crepidotus applanatus*) terecht, een niet alledaagse soort.

Dat het Gestreept oorzwammetje kan verward worden met de Bleke oesterzwam mag blijken uit zijn Engelse benaming: Flat Oysterling. Daarnaast bestaat nog de macroscopisch haast identieke soort *Crepidotus stenocystis* die op basis van de cheilocystiden onderscheiden wordt.

In oudere literatuur worden twee variëteiten onderscheiden: var. *applanatus* met knotsvormige cheilocystiden op loofhout en var. *subglobigera* met meer cilindrische cheilocystiden op naaldhout. Beide variëteiten zijn intussen op Index Fungorum naar de synonymie verwezen.

Macroscopie:

- o voor een *Crepidotus* grote, vuilwitte hoedjes (tot 6 cm!)
- o bij ouder worden krijgen de hoedjes een bruinere tint
- o gladde hoedjes licht hygrofaan, zonder gelatineuze laag
- o bij volgroeide exemplaren is de rand enigszins doorschijnend gestreept
- o steel ontbrekend
- o Geur: fungoïd

Microscopie:

- o gespen aanwezig
- o sporen bolvormig en gestekeld/wrattig:
 $(4.7) 4.8 - 5.3 (5.7) \times (3.9) 4.5 - 5 (5.4) \mu\text{m}$
 $Q = 1 - 1.1 (1.2) ; N = 15$
 $Me = 5 \times 4.7 \mu\text{m} ; Qe = 1.1$
- o lamelsnede steriel
- o basidia 4-sporig met basale gesp
- o cheilocystiden hamer- en knotsvormig
- o geen pleurocystiden

Ecologie:

Een saprotrofe soort van gevallen stronken in vrij onverstoorde bossen. In hoofdzaak gekend van op loofhout; minder frequent op naaldhout.

De stronken verkeren in gevorderde staat van verval en zijn met mossen overgroeid.

Het Gestreept oorzwammetje wordt vaak gemeld van op *Fagus* (Jancovicova, S. et al, 2022).

Fenologie:

Een soort die verschijnt van zomer tot late herfst, analoog aan de fenologie van de Bleke oesterzwam (*Pleurotus pulmonarius*).

Verspreiding:

De verspreiding van dit zwammetje is door de weinige waarnemingen in Vlaanderen ondermaats gekend. Breitenbach & Kränzlin (2000) poneren dat het Gestreept oorzwammetje macroscopisch nauwelijks te determineren valt. Oorzwammetjes vergen inderdaad meestal microscopisch nazicht om tot een correcte determinatie te komen. Dit betekent voor vele amateurmycologen een brug te ver.

Lenaerts (2004) geeft bv. onomwonden aan dat in het verspreidingsonderzoek van paddenstoelen in Limburg de Oorzwammetjes nauwelijks zijn bestudeerd. Het Gestreept oorzwammetje trof men slechts in 1 uurhok aan, een vondst die niet naar waarde kon worden beoordeeld. Aan de soort wordt dan ook geen trendcijfer toegekend. Frequentiecode ZZZ (met het nodige voorbehoud dus).

In Steemans (2011) krijgt de soort wel een trendcijfer van 6 wat betekent dat er in Vlaams-Brabant en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een toename in waarnemingen sinds 2000 is vastgesteld. Gemeld van 2 uurhokken voor 2000 en 11 uurhokken na 2000. Frequentiecode MA.

⇒ Waarnemingen.be, periode 08/2015-08/2025 (enkel gevalideerde waarnemingen):

Op deze database krijgt het zwammetje het status 'zeldzaam' toegekend. Van bovenvermelde periode zijn 31 registraties gekend.

Alle gevalideerde registraties zijn afkomstig van een tiental geroutineerde mycologen. Zeventien gevalideerde meldingen uit West-Vlaanderen: De Panne, Zillebeke en regio Kortrijk-Aalbeke-Moen-Gullegem (3 waarnemers).

⇒ Funbel:

Op de Funbel database worden de variëteiten onderscheiden.

Crepidotus applanatus wordt er in België van 33 uurhokken gemeld. Hiervan 2 West-Vlaamse (regio Koksijde en Ieper). 75% van de waarnemingen op *Fagus sylvatica*.

Crepidotus applanatus var. *applanatus* is gemeld uit 34 uurhokken, op één na alle uit het Vlaams Gewest. Opnieuw slechts 2 West-Vlaamse registraties (regio Koksijde en Ieper).

Crepidotus applanatus var. *subglobiger* is slechts van één uurhok (regio Westerlo) gemeld.

⇒ Database Paddenstoelenwerkgroep Westhoek (PWW) 1994-2023:

Deze database levert 9 waarnemingen uit De Panne (6x), Oostduinkerke (1x), Stavele (1x) en Izegem (1x). Op één na alle waarnemingen op loofhout met tweemaal de vermelding *Populus* sp. De waarneming uit 1998 uit De Panne betreft var. *subglobiger* op *Pinus* sp..

⇒ Op de Nederlandse Rode Lijst 2008: zeldzaam, thans niet bedreigd.

⇒ Op de Rode Lijst van enkele groepen paddenstoelen (macrofungi) van Vlaanderen: niet opgenomen.

Conclusie:

Het loont de moeite om in oude Beukenbestanden op zoek te gaan naar deze soort.

Anderzijds is nazicht van vermeende Bleke oesterzwammen steeds aangewezen.

Het Gestreept oorzwammetje is ongetwijfeld algemener dan vermoed maar noodzakelijke microscopie die determinatie moet bevestigen blijft de input dwars zitten.

Literatuur:

- Breitenbach, J.; Kränzlin, F. (2000). Fungi of Switzerland, vol. 5
- Jancovicová, S.; Adamčíková, K.; Cabon, M.; Adamčík, S. Phylogeny of *Crepidotus applanatus* Look-Alikes Reveals a Convergent Morphology Evolution and a New Species *C. pini*. J. Fungi 2022, 8, 489.
- Knudsen, H. & Vesterholt, J. (2018). Funga Nordica
- Laessoe, T. & Petersen, J.H. (2019). Fungi of Temperate Europe
- Lenaerts, L et al. (2004). Atlas paddenstoelen in Limburg
- Steemans, R. et al. (2011). Paddenstoelen in Vlaams-Brabant en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 1980-2009

Websites:

- Waarnemigen.be
- Kvmv.be (Funbel)
- www.indexfungorum.org

Gestreept oorzwammetje (*Crepidotus applanatus* var. *applanatus*)
(Foto: W. Slosse)

Excursie 19/07/2025

Deelnemers: M. Bulcke, P. Claerebout, R. Claeys, P. Debaenst, F. Foulon, M. Haerssens, A. Top, C. Van Den Broeck.

Galgebossen, Elverdinge (leper)

Cyclocybe cylindracea - Populierleemhoed	E1.12.33
Inocybe geophylla - Witte satijnvezelkop	
Leucocoprinus brebissonii - Spikkelplooiparasol	
Megacollybia platyphylla - Breedplaatstreephoed	
Pleurotus pulmonarius - Bleke oesterzwam	
Plicaturopsis crispa - Plooiwieswaaiertje	
Pluteus ephebeus - Splijthoedhertenzwam	
Pseudosperma rimosum - Geelbruine spleetvezelkop	
Russula silvestris - Loofbosbraakrussula	
Xerocomellus cisalpinus - Blauwvlekkende fluweelboleet	
Xerocomus subtomentosus - Fluweelboleet	
Daedalea quercina - Doolhofzwam	
Fomes fomentarius - Echte tonderzwam	
Fomitopsis betulina - Berkenzwam	
Ganoderma applanatum - Platte tonderzwam	
Lyomyces sambuci - Witte vlierschorszwam	
Radulomyces confluens - Ziekenhuisboomkorst	
Stereum ochraceoflavum - Twijgkorstzwam	
Dialonectria episphaeria - Kogelmeniezwammetje	
Hypoxylon fuscum - Gladde kogelzwam	
Jackrogersella multiformis - Vergroeide kogelzwam	
Leptosphaeria acuta - Brandnetelvulkaantje	
Mycosphaerella punctiformis - Gewoon puntkogeltje	
Nemania serpens - Grijze korstkogelzwam	
Ustulina deusta - Korsthoutskoolzwam	
Eutypella quaternata - Kwartetschorsschijfje	
Torula herbarum - Kruidenpluisje	
Phallus impudicus - Grote stinkzwam	

Excursie 23/08/2025

Deelnemers: J. Boonefaes, P. Debaenst, M. Detollenaere, J. Devos, M. Haerssens, W. Laforce, H. Nottebaere, C. Van Den Broeck.

Gemeentelijk natuurdomein Oosthoek, De Panne

Coprinellus truncorum - Gladstelige glimmerinktzwam C0.57.31

Inocybe salicis - Wilgenvezelkop

Ceriporia purpurea - Paarse wasporia

Fomitiporia hippophaeicola - Duindoornvuurzwam

Hymenochaete rubiginosa - Roestkleurige borstelzwam

Lyomyces sambuci - Witte vlierschorszwam

Polyporus varius - Waaierbuisjeszwam

Ascobolus elegans - Elegant spikkelschijfje

Cyclaneusma minus - Klein dennendeurtje

Daldinia concentrica - Kogelhoutskoolzwam

Erysiphe cruciferarum - Koolmeeldauw

Erysiphe euonymi - Kardinaalsmutsmeeldauw

Erysiphe prunastri - Sleedoornmeeldauw

Erysiphe urticae - Brandnetelmeeldauw

Erysiphe vanbruntiana var. sambuci-racemosae - Trosvliermeeldauw

Eutypa maura - Kraterkorstkogelzwam

Hysterium angustatum - Schorsspleetkooltje

Leptosphaeria acuta - Brandnetelvulkaantje

Lophodermium pinastri - Dennennaaldspleetlip

Sphaeropsis sapinea - Scheutsterfte

Stomiopeltis pinastri - Dennenstofzwammetje

Thyridaria maculans - Vlekkende bloedkorrelzwam

Typhicola typharum - Breedsporig lisdoddevulkaantje

Xylaria longipes - Esdoornhoutknotszwam

Epicoccum nigrum - —

Phloeospora aceris - —

Pseudocercospora depazeoides - Vlierbladvlekkenziekte

Rhytisma acerinum - Esdoornvlekkenzwam

Sawadaea bicornis - Spaanse aakmeeldauw
 Prosthecium pyriforme - —
 Geastrum corollinum - Tepelaardster
 Auricularia auricula-judae - Echt judasoor
 Melampsora populnea - Veelhuizige populierenroest (Espenroest)
 Milesina kriegeana - Stekelvarenroest
 Puccinia glechomatis - Hondsdrafroest
 Puccinia menthae - Muntroest
 Microbotryum saponariae - Zeepkruidmeeldraadbrand

Excursie 06/09/2025

Deelnemers: M. Haerssens, H. Nottebaere, C. Van Den Broeck, J. Vanheuerswyn.

De Doornpanne, Oostduinkerke

Coprinopsis pachyderma - Stekelkopinktzwam	C0.48.33
Tubaria conspersa - Zemelig donsvoetje	
Fomitiporia hippophaeicola - Duindoornvuurzwam	
Fomitopsis betulina - Berkenzwam	
Bovista plumbea - Loodgrijze bovist	
Geastrum corollinum - Tepelaardster	
Auricularia auricula-judae - Echt judasoor	
Steccherinum ochraceum - Roze raspzwam	
Rhytisma acerinum - Esdoornvlekkenzwam	

Excursie 20/09/2025

Deelnemers: P. Debaenst, M. Haerssens, W. Slosse, C. Van De Broeck

Noordduinen, Koksijde

Calyprella gibbosa - Aardappelklokje	C0.57.23
Gyrodon lividus - Elzenboleet	
Mycena xantholeuca - Geelgrijze mycena	

Paxillus ammoniavirescens - Grote krulzoom
Tubaria dispersa - Meidoorndonsvoetje
Ganoderma australe - Dikrandtonderzwam
Mycoacia uda - Gele stekelkorstzwam
Phellinus pomaceus - Boomgaardvuurzwam
Radulomyces confluens - Ziekenhuisboomkorst
Diatrypella favacea - Berkenschorsschijfje
Erysiphe prunastri - Sleedoornmeeldauw
Hysterium angustatum - Schorsspleetkooltje
Leptosphaeria acuta - Brandnetelvulkaantje
Leptospora rubella - Purperrood inktpuntje
Mollisia cinerea - Gedrongen mollisia
Podosphaera amelanchieris - Krentenboompjesmeeldauw
Rhytisma acerinum - Esdoornvlekkenzwam
Torula herbarum - Kruidenpluisje
Geastrum corollinum - Tepelaardster
Cumminsella mirabilissima - Mahonieroest
Melampsora epitea - Waardrijke wilgenroest
Tranzschelia pruni-spinosae - Sleedoornroest

Lavasroest (*Puccinia bornmuelleri*): nieuw voor Vlaanderen

P. Debaenst, Burgweg 19, Veurne

19/06/2025

Tuin, Burgweg 19, Veurne; D0.18.11

Op levend blad, bladsteel en steel van Lavas (*Levisticum officinale*).

Nooit eerder heb ik meegemaakt dat het zo lang droog was. Mijn tuin kreunde onder de droogte en smachtte naar regen. De twee maanden eerder geplante struiken werden geregeld besproeid en gezien het regenwater schaars werd was het besproeien van het gazon geen optie. Het gras lag er dus vrij dor en roestkleurig bij, en... van “roest” gesproken...

Ook de plantenbakken met keukenkruiden stonden vrij droog. Tijdens het sproeien zag ik stippen op de deels verslenste Lavasbladeren die eerder ook al vraatlustige insecten op bezoek kregen. Nader toeziend zag ik op enkele bladeren, en ook op de bladstelen, volop bruine dotjes van een mij ongekende roestzwam.

Eerst dacht ik in de richting van Selderijroest (*Puccinia apii*). Lavas (*Levisticum officinale*) wordt ook Wilde selderij genoemd en behoort net als Selderij (*Apium graveolens*) tot de Schermbloemenfamilie (Apiaceae). Dus probeerde ik de soort te determineren op basis van de urediniosporen – want ik vond nog geen teliosporen – maar niet alle kenmerken kwamen even goed overeen met Selderijroest.

Gezien de waardplant Lavas niet voorkomt in het Roestenboek (A. Termorshuizen, 2011) werden de gegevens en twee foto's verstuurd naar Aad Termorshuizen, die meteen regeerde en vermoedde dat het Lavasroest betrof.

Ondertussen zocht ik verder. Uiteindelijk vond ik ook telia op lavasbladeren en terug werd Aad aangeschreven met de bijkomende gegevens.

Lavasroest is oorspronkelijk een soort uit Iran en Afghanistan, maar is sinds 2000 op verscheidene plaatsen in Centraal Europa aangetroffen. De soort is gekend uit Roemenië (2000), uit Tsjechië (2006), uit Oostenrijk (2007) en uit België (Namen) (2020). De NMV Verspreidingsatlas Paddenstoelen toont geen atlasblokken van vóór 1990 en vier tussen 1990 en 2025.

Het blijkt (voorlopig) een zeldzame West-Europese roestsoort te zijn.

Lavasroest in monofaag, er is dus geen waardwisseling. *Spermogonia* en *aecia* zijn niet gekend. Alleen het stadium II en III (*uredinia* en *telia*) zijn gekend.

Geïnfecteerde planten zijn voor culinair gebruik waardeloos.

Classificatie:

Basidiomycota > Pucciniomycotina > Pucciniomycetes > Pucciniales > Pucciniaceae > *Puccinia* > ***Puccinia bornmuelleri***.

Macroscopisch:

- De uredinia zijn oranjebruin tot bruin, rond, ellipsoïd tot $\pm$ eivormig, tot 1 mm lang en sporadisch samenvloeiend. Ze zijn eerst bedekt door de epidermis en dan uitbrekend. Ze bevinden zich hoofdzakelijk op de onderzijde van het blad, alsook deels op bladsteel en steel.
- De telia zijn bruin tot donkerbruin en bevinden zich tussen de uredinia.

Microscopisch:

- Urediniosporen zijn lichtbruin, (sub)globoos tot breed ellipsoïd, fijn en kort stekelig, $29-35,7 \times 24,5-30,8 \mu\text{m}$, de wand is $1,5-2,5 \mu\text{m}$ dik en aan de top tot $4 \mu\text{m}$ dik. Meestal is er een korte, hyaliene steelrest.
- Teliosporen zijn bruin, fijn wrattig, breed ellipsoïd tot subclavaat, twee-cellig en licht ingesnoerd aan de donkerbruine, $2,5-3,5 \mu\text{m}$ dikke septum. De sporen meten $42-49 \times 24,5-29,4 \mu\text{m}$. De donkerbruine wand is $2-3 \mu\text{m}$ dik en aan de top tot $5,6 \mu\text{m}$ dik. Veelal met korte steelrest en soms prominent aanwezig, $35-49 \times 6-8 \mu\text{m}$.

Literatuur:

- Mao-Qiang He (2019). Notes, outline and divergence times of Basidiomycota
- Termorshuizen A.J. & Swertz C.A. (2011). Roesten van Nederland

Online bronnen:

- <https://bladmineerders.nl/parasites/fungi/dikarya/basidiomycota/pucciniomycotina/pucciniomycetes/pucciniales/uredineae/pucciniaceae/puccinia/puccinia-bornmuelleri/?lang=nl>
Plantparasieten van Europa. Bladmineerders, gallen en schimmels
- <https://bsppjournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1365-3059.2010.02288.x>. A. Plenk, G. Bedlan (2010). First report of *Puccinia bornmuelleri* on *Levisticum officinale* (lovage) in Austria

- <https://bsppjournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1365-3059.2010.02334.x>. A. Wołczańska, H. Wójciak (2010). First report of *Puccinia bornmuelleri* causing rust disease of lovage in Poland
- <https://svampe.databasen.org/taxon/71649>. *Puccinia bornmuelleri* Magnus
- <https://www.verspreidingsatlas.nl/2015920>

Lavasroest (*Puccinia bornmuelleri*) (foto's: P. Debaenst)

Boven: uredinia

Onder links: urediniosporen, onder rechts: teliosporen

Mush-Room's 4de kwartaal 2025

De volgende Mush-Room's gaan door in het Duinenhuis, Bettystraat 7 te Koksijde, telkens op woensdag van 19u30 tot 21u30, op:

- 1 oktober
- 5 november
- 3 december

Mush-Room's basic 4de kwartaal 2025

De volgende Mush-Room's basic gaan door in het Duinenhuis, Bettystraat 7 te Koksijde, op dinsdagmorgen van 9u30 tot 12u00.

W 42	W 48	W 50
14/10	25/11	09/12

Excursies 4de kwartaal 2025

Za. 04/10 | **Domein Kasteel Beauvoorde**, Wulveringem (Veurne)
9u30, parkeren aan de kerk in de Wulveringemstraat, Wulveringem (Veurne).

Za. 18/10 | **Kampveld**, Waardamme (Oostkamp). **Domein Zorgvliet**, Ruddervoorde (Oostkamp). Dagexcursie (picknick!).
9u30, parking Denemetstraat, Waardamme of 8u45 carpoolparking, einde Ieperse Steenweg (nabij bakkerijmuseum, afrit E40), Veurne.

Za. 08/11 | **Ter Yde**, Oostduinkerke
9u30, parkeren nabij Tennispad/Galjoenweg, Oostduinkerke.

Za. 29/11 | **Zeebermduinen**, Oostduinkerke
9u30, parking Dewittelaan/Albert I laan (nabij infopost Zeebermduinen), Oostduinkerke.

Za. 13/12 | **Hannecartbos**, Oostduinkerke
9u30, parkeren langs Loze Vissertjespad/Nieuwe Ydelaan, Oostduinkerke.

COLOFON

Voorzitter (+ redactie De Aardster)

Debaenst Pol pol_debaenst@msn.com

Burgweg 19, 8630 Veurne; 058 31 39 69

Mush-Room's (educatieve binnenhuisactiviteiten)

Van Den Broeck Carl carl.vandenbroeck@gmail.com

Prins Karelstraat 24, 8670 Koksijde; 0475 22 08 43

Vertegenwoordiging in de milieuraad Veurne

Nottebaere Hilde hilde.nottebaere@gmail.com

Sportlaan 7, 8660 De Panne; 058 41 48 08

Medebestuurleden

Boonefaes Johan johan.boonefaes@gmail.com

St.-Walburgepark 1, 8630 Veurne; 0475 54 10 69

Launoy Jacky jacky@launoy.be

Konijnenweg 11, 8660 De Panne; 058 41 37 25

Ruyseveldt Hugo hugo.ruyseveldt@telenet.be

Voetbalstraat 21/16, 8630 Veurne; 058 31 52 96

Beheerder website en facebook pagina

Mireille Malfait mireillemalfait@telenet.be

Prins Albertlaan 58 / 101, 8660 De Panne; 0477 61 39 55

Artikels

Alle leden van de PWW hebben het recht artikels te publiceren in De Aardster. Deze worden liefst per e-mail opgestuurd, vier weken vóór het versturen van De Aardster. Gelieve steeds de naam en het volledige adres van de auteur te vermelden.

Copyright © PWW

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Paddenstoelenwerkgroep Westhoek

De Paddenstoelenwerkgroep Westhoek (PWW) is als zelfstandige natuurwerkgroep opgericht in 1997.

De PWW heeft als doel de belangstelling voor én de beoefening van de mycologie te bevorderen in zijn werkingsgebied de 'Westhoek'. Zij wil ook bijdragen tot het behoud en de bescherming van de boeiende paddenstoelenflora in de Westhoek.

Kandidaat leden kunnen vrij aan activiteiten deelnemen.

Als lid van de PWW:

- Kan je deelnemen aan alle excursies.
- Kan je deelnemen aan de jaarlijkse vergadering en aan alle Mush-Room's.
- Ontvang je driemaandelijks ons tijdschrift "De Aardster" (digitaal) met verslagen van de activiteiten, alsook mycologische artikels en berichten.
- Kan je artikels of berichten laten publiceren in De Aardster.
- Kan je hulp vragen bij het determineren, zowel macro- als microscopisch. Dit geldt voor zowel beginners als gevorderden.
- Maak je het mogelijk dat er educatief materiaal aangekocht wordt.
- Onderstreep je mee dat je het belangrijk vindt dat de studie van de biodiversiteit en de ecologie van zwammen zijn plaats heeft in het groter geheel van natuurbehoud.

Alle waarnemingen van zwammen en slijmzwammen worden jaarlijks opgestuurd naar Funbel (Fungi van België, databank).

Men wordt lid door overschrijving van 8,00 EUR op het IBAN-nummer BE50 4745 2176 1118 met bankcode BIC: KREDBEBB van de Paddenstoelenwerkgroep Westhoek te Veurne.